

Η Βαντάννα Σίβα, εδώ και δεκαετίες αγωνίστρια στο πλευρό των αγροτών της Ινδίας ενάντια στην οικονομική και τεχνολογική γενοκτονία των πολυεθνικών, είναι επίσης φυσικός και συγγραφέας, έχει ιδρύσει τον οργανισμό Ναβντάνια για την προστασία της βιοποικιλότητας και των δικαιωμάτων των αγροτών και διευθύνει το Ίδρυμα Έρευνας για την Επιστήμη, την Τεχνολογία και τους Φυσικούς Πόρους στην Ινδία. Ήταν καλεσμένη του φεστιβάλ Ντοκυμαντέρ στη Θεσσαλονίκη. Στις 10 Μαρτίου, σύντροφοι από το ξενοδοχείο των ξένων και από τα παιδιά του σωλήνα τη συνάντησαν μετά από μια συζήτηση που έγινε στο πλαίσιο του φεστιβάλ και απομαγνητοφώνησαν την παρακάτω σύντομη συνομιλία μαζί της. Με πεζά γράμματα τα λόγια της Βαντάννα Σίβα, με πλάγια τα δικά μας.

Έχει γράψει εκατοντάδες άρθρα για τη βιοτεχνολογία, τη βιοτρομοκρατία, την αποτυχία της οικονομικής παγκοσμιοποίησης, την τρομοκρατία ως κανιβαλισμό, τα πολιτικά διδάγματα από το τσουνάμι, το ρόλο των παγκόσμιων ελεγκτικών οργανισμών και τα μονοπώλια (βλ. π.χ. <http://www.zmag.org/bios/homepage.cfm?authorID=90>)

Στα βιβλία της συγκαταλέγονται:

Βιοπειρατεία: Η καταλήστευση της φύσης και της γνώσης,

Κλεμμένη Σοδειά: Ο σφετερισμός της παγκόσμιας σίτισης

Ακόμα Ζωνανή: Η Βία της πράσινης επανάστασης

Μονοκαλλιέργειες του Μυαλού

Οι πόλεμοι του νερού: ιδιωτικοποίηση, μόλυνση και κέρδος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗ ΒΑΝΤΑΝΑ ΣΙΒΑ

Έχετε μιλήσει για τους τρόπους με τους οποίους η επιβολή της πατέντας σε σπόρους, οργανισμούς και τεχνικές, μέσω της τοπικής ή της διεθνούς νομοθεσίας, λειτουργεί εις βάρος ανθρώπων και κοινοτήτων: Ιδιοποιείται και εμπορευματοποιεί τη γνώση και τα δίκτυα ανταλλαγής σπόρων και καθιστά εξαρτώμενους τους καλλιεργητές αλλά και ολόκληρους πληθυσμούς από τις εταιρείες. Είστε δηλαδή υπέρ κάποιας κοινοτικής ή συλλογικής κατοχύρωσης της ιδιοκτησίας, κάποιας πατέντας άλλου τύπου;

Η ίδια η έννοια της πατέντας είναι προβληματική. Καταρχήν για να πατενταριστεί κάτι πρέπει, σύμφωνα με τη νομοθεσία, να είναι καινούργιο και πρωτότυπο: Πώς να πατεντάρεις κάτι τόσο παλιό,

όσο ένας σπόρος που αιώνες τώρα ανταλλάσσεται, ή μια γνώση που μια κοινότητα μοιράζεται από τότε που θυμάται τον εαυτό της;

Δουλεύετε με τις κοινότητες των αγροτών στην Ινδία, με το διεθνές αντικαπιταλιστικό κίνημα, αλλά συνομιλείτε με κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμούς. Γιατί το θεωρείτε απαραίτητο αυτό;

Μας ενδιαφέρει να απεγκλωβίσουμε κάποιους από τους θεσμούς αυτούς από την απόλυτη κυριαρχία των εταιρειών και των διεθνών οικονομικών κέντρων. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα μας υπηρετήσουν οι κυβερνήσεις ή οι διεθνείς οργανισμοί. Δεν δουλεύουμε μαζί τους επειδή τους έχουμε εμπιστοσύνη ή επειδή πιστεύουμε στο ρόλο τους. Δεν θέλουμε να τους αφήσουμε όμως και στην πλήρη ομηρία του διεθνούς συστήματος. Αλλιώς οι κυβερνήσεις θα στρέψουν ολόκληρη την κοινωνία εναντίον μας και πολλοί απλοί άνθρωποι θα ποινικοποιηθούν. Γιατί να είναι π.χ. ένας θεσμός όπως το δικαστήριο στην Ινδία εναντίον των αγροτών; Εμείς να σύρουμε τις εταιρείες στο δικαστήριο. Αν κανείς δεν μηνύσει τη Monsanto [από τις μεγαλύτερες εταιρείες παραγωγής μεταλλαγμένων σπόρων], αν κανείς δηλαδή δεν αμφισβητήσει την πλήρη κυριαρχία της, τότε σιγά-σιγά η Monsanto θα αποκτήσει τον πλήρη έλεγχο.

Από όσα είπατε στην ομιλία σας, προκύπτει ότι ίσως έχετε την εντύπωση ότι στην Ελλάδα η κυβέρνηση και η τοπική αυτοδιοίκηση έχουν αντιτεθεί αποτελεσματικά στους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς.

Μα η Ελλάδα έχει πει όχι στα μεταλλαγμένα...

Υπάρχει όμως στην χώρα μας ένα ανεξέλεγκτο εμπόριο εισαγωγής σπόρων από χώρες όπως η Βραζιλία, για παραγωγή όχι μόνο ζωοτροφών αλλά και ελαίων και παραγώγων σόγιας και καλαμποκιού που χρησιμοποιούνται σε καταναλωτικά προϊόντα...

Στείλτε μου στοιχεία. Αλλιώς μόνο στα επίσημα δημοσιεύματα μπορώ να επαφεθώ. Κι αυτά λένε ότι η Ελλάδα και η Αυστρία έχουν πει τα μεγάλα όχι.

Εδώ έχουν ήδη αρχίσει πειραματικές καλλιέργειες ελαιοκράμβης για παραγωγή βιοντήζελ για τις οποίες δεν υπάρχουν πιστοποιητικά αν πρόκειται για μεταλλαγμένες ποικιλίες ή όχι.

Ακριβώς γι' αυτό πρέπει να υπάρξει ένα κίνημα που να απαιτεί να μην είναι γενετικά τροποποιημένη η ελαιοκράμβη για τα βιοκαύσιμα. Κοιτάξτε τη Syngenta [τον βιοτεχνολογικό κολοσσό]: οι μετοχές της ανέβηκαν κατακόρυφα όταν άρχισε η συζήτηση για τα βιοκαύσιμα στην Ευρώπη. Οι βιοτεχνολογικές εταιρείες περιμένουν πώς και πώς να ανοίξει η αγορά των βιοκαυσίμων. Εκεί θα πουλήσουν μαζικά τα γ.τ. προϊόντα τους.

Κι αυτό δείχνει ότι ούτε αυτό το ζήτημα δεν μπορεί να λυθεί σε επίπεδο διεκδίκησης από το κράτος και από την κυβέρνηση. Στην Ελλάδα, αυτά που δημοσιεύονται ή λέγονται στη Βουλή καμία σχέση δεν έχουν με την πραγματικότητα...

Ένα ακόμη ελληνικό παράδειγμα: Στη βιολογική γεωργία, οι παραγωγοί χρειάζονται πιστοποιήσεις ότι οι σπόροι που χρησιμοποιούν δεν είναι γ.τ. Οι εταιρείες που προμηθεύουν τους σπόρους όμως αρνούνται να παράσχουν τέτοια πιστοποιητικά. Δεν είναι υποχρεωμένες να το κάνουν. Κι εκεί λοιπόν δεν γνωρίζουμε τι ακριβώς συμβαίνει..

Κάτι ακόμη. Συνδέεται κατά τη γνώμη σας ο αγώνας ενάντια στην εκμετάλλευση των γεωργών από τις εταιρείες βιοτεχνολογίας σπόρων με την κριτική στο ολιγοπώλιο των φαρμακευτικών εταιρειών και τις εφαρμογές της βιοϊατρικής και της γενετικής;

Και τους δύο τομείς τους αντιμετωπίζουμε φυσικά ως κάτι ενιαίο. Η δουλειά μου ξεκίνησε με τη συναίσθηση ότι πρόκειται για μια υπόθεση κοινή. Απλώς αποφάσισα να ασχοληθώ δημιουργικά και

ερευνητικά ειδικά με το θέμα των σπόρων. Στον πολιτικό μας αγώνα όμως η θέση μας είναι ότι σαφώς πρόκειται για ένα πράγμα, είτε μιλούμε για γενετική μηχανική των σπόρων, για γ.τ. σοδειές με στόχο την παρασκευή φαρμάκων, είτε για γενετική μηχανική στα ζώα και τους ανθρώπους.

Πώς τα ενσωματώνουμε λοιπόν όλ' αυτά τα ζητήματα στην επικοινωνία και τη δικτύωση των ατόμων και των συλλογικοτήτων που ενδιαφέρονται για ένα κίνημα - όχι κίνημα "αντιπαγκοσμιοποίησης", όχι κίνημα Μ.Κ.Ο, αλλά αντικαπιταλιστικό και αντιεξουσιαστικό;

Η απάντησή μου είναι πολύ απλή. Να χτίσουμε έναν κόσμο απαλλαγμένο από πατέντες. Αυτό σημαίνει: Αν είμαστε παραγωγοί, να παράγουμε χωρίς πατέντες, αν είμαστε "καταναλωτές", να διεκδικούμε μέσα από το κίνημα π.χ. βαμβακερά χωρίς Bt [γ.τ. καλαμπόκι με βάκιλλο θουρηγγίας], όπως απαιτούσε η σχετική καμπάνια Clean Cotton Campaign [που απαιτούσε την κατάργηση των γ.τ.ο. στην κλωστοϋφαντουργία]. Όπως αναδείξαμε τη βλαβερότητα ορισμένων χημικών, όπως αναδείξαμε την εκμετάλλευση στα sweatshops, όπου παιδιά και μεγάλοι εργάζονται σε συνθήκες σκλαβιάς, έτσι να αναδείξουμε και τον αρνητικό ρόλο της πατεντοποίησης, ιδιαίτερα όσον αφορά σε ζωντανούς οργανισμούς και βασικές ανάγκες. Εναντίωση στις πατέντες σημαίνει ότι παράλληλα δημιουργούμε εναλλακτικές οικονομίες. Σημαίνει επίσης ότι συχνά είναι αναπόφευκτη η κοινωνική ανυπακοή και η παραβατικότητα.